

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 570/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného opatrovníčkou [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Námestie M. R. Štefánika 1, Žilina, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 450/2015 z 29. apríla 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 356/2012 zo 14. novembra 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného opatrovníčkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Námestie M. R. Štefánika 1, Žilina, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 450/2015 z 29. apríla 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 356/2012 zo 14. novembra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 156/2004 o určenie vlastníckeho práva v procesnom postavení žalovaného v 1. rade. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 6 C 156/2004 z 18. marca 2010 (ďalej len „rozsudok z 18. marca 2010“) určil, že časť parcely [REDAKOVANÉ] zakreslená na geometrickom pláne [REDAKOVANÉ] z 13. novembra 2007 [REDAKOVANÉ] vedená ako parcela [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zapísané na [REDAKOVANÉ] zapísaná na [REDAKOVANÉ] a časť [REDAKOVANÉ] postaveného na parcelách [REDAKOVANÉ] v [REDAKOVANÉ] patria do dedičstva po [REDAKOVANÉ], narodenom [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel [REDAKOVANÉ] (výrok 1). Zároveň označeným rozsudkom okresný súd určil, že parcely bližšie identifikované v samotnom výroku patria

do podielového spoluvlastníctva [REDACTED] (žalovaný v 2. rade) a do dedičstva po [REDACTED] [REDACTED] (výrok 2) a konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným v samotnom výroku zastavil (výrok 3) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok 4).

O odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 18. marca 2010 krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 19 Co 227/2010 z 13. októbra 2011 (ďalej len „rozsudok z 13. októbra 2011“), ktorým rozhodnutie prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil ako vecne správne. V dôsledku podaného dovolania bol rozsudok krajského súdu z 13. októbra 2011 uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 71/2012 z 27. septembra 2012 zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 237 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keďže počas odvolacieho konania stratili spôsobilosť byť účastníkmi konania a tým aj mať procesné práva a povinnosti žalovaní v 23. a 27. rade.

Po vrátení veci odvolaciemu súdu krajský súd vo veci opätovne rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil ako vecne správne. Následne o dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho odmietol.

Z príloh k sťažnosti vyplýva, že dedičské konanie po [REDACTED] [REDACTED] bolo bývalým štátnym notárstvom v Považskej Bystrici (ďalej len „štátne notárstvo“) vedené pod sp. zn. D 186/61, ktoré uznesením sp. zn. D 186/61 z 31. júla 1962 potvrdilo dedičstvo v prospech dedičov poručiteľa. Na základe odvolania jedného z dedičov bolo označené uznesenie štátneho notárstva z 31. júla 1962 zrušené uznesením krajského súdu sp. zn. 13 Co 99/95 zo 17. februára 1995, pričom ďalšie konanie o dedičstve prebiehalo pred okresným súdom pod sp. zn. D 1133/98.

Uznesením sp. zn. D 1133/98, D/not 652/96 z 25. marca 2004 okresný súd dedičské konanie prerušil a žalovaných odkázal na podanie žaloby o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi, keďže sťažovateľ si aj napriek tomu, že uznesenie štátneho notárstva sp. zn. D 186/61 z 31. júla 1962 bolo zrušené, dal na jeho

podklade osvedčiť vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam (osvedčenie bolo spísané formou notárskej zápisnice [REDACTED] sp. zn. N 74/2000, Nz 70/2000 z 1. marca 2000). Dedičské konanie je v súčasnosti vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 D 1133/98 a nie je právoplatne skončené.

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd ani krajský súd sa nezaoberali uznesením štátneho notárstva sp. zn. D 586/88 z 28. marca 1988 (ďalej len „uznesenie z 28. marca 1988“) vo veci dodatočného prejednanía dedičstva po [REDACTED], ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 3. októbra 1988, a nezaoberali sa ani uznesením okresného súdu sp. zn. D 586/88 z 10. marca 2010 potvrdeným uznesením krajského súdu sp. zn. 19 CoD 19/2010 z 22. júna 2010, na základe ktorých sa sťažovateľ stal v podiele 1/3 vlastníkom časti parcely [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zapísanej vo [REDACTED] katastrálneho územia [REDACTED] v EN stave neidentickom.

Sťažovateľ formuluje výhrady proti odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu a zdôrazňuje, že uznesenie štátneho notárstva z 28. marca 1988 je právoplatné, pričom *„nikto ho doposiaľ nezrušil, ani ho nemôže zrušiť, pretože na jeho zrušenie uplynuli všetky lehoty na podanie riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku. Uvedené uznesenie D 586/88 neprejednáva majetok po [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ktorý bol prejednaný v dedičskom konaní D 186/61, ale prejednáva novoobjavený majetok poručiteľa, preto nemá nič spoločné s D 186/61...“*.

Sťažovateľ ďalej argumentuje, že v jeho veci konajúce všeobecné súdy rozhodli o pôvodnej parcele [REDACTED] (terajších parcelách [REDACTED]) a parcele [REDACTED] tak, že ich zaradili do dedičstva po [REDACTED] (výrok 1 rozsudku okresného súdu z 18. marca 2010). Uvedené rozhodnutie všeobecných súdov zasahuje do práv sťažovateľa, keďže predmetné nehnuteľnosti boli uznesením štátneho notárstva z 28. marca 1988 *„priznané sťažovateľovi do vlastníctva“* v rámci konania o novoobjavenom majetku poručiteľa a predstavujú prekážku *res iudicata*, ktorá mala všeobecným súdom brániť, aby o určovacej žalobe konali a rozhodli.

Sťažovateľ konštatuje, že na základe uznesenia štátneho notárstva z 28. marca 1988 „zdedil predmetné nehnuteľnosti zbytok parcely [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (teraz parcely [REDAKOVANÉ]) v [REDAKOVANÉ] iba ja bez povinnosti výplatku ostatných dedičov pretože som sa o rodičov v starobe postaral a dochoval som ich... ale na základe predmetných rozsudkov oboch súdov sú uvedené nehnuteľnosti zaradené do dedičstva po mojom otcovi a ostatní dedičia si budú nárokovať zákonný podiel a tým ma súdy oboch stupňov poškodili“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy a základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň sťažovateľovi prizná primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a úhradu trov konania.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Sťažovateľ napáda rozhodnutie dovolacieho súdu pre jeho arbitrárnosť a nedostatok dôvodov. Podľa neho bolo povinnosťou najvyššieho súdu v konaní o dovolaní prihliadať na prekážku *res iudicata*, ktorú predstavovalo uznesenie štátneho notárstva z 28. marca 1988 o priznaní vlastníckych práv sťažovateľovi. Keďže najvyšší súd na prekážku *res iudicata* neprihliadal, jeho rozhodnutie zasahuje do právnej istoty sťažovateľa a v konečnom dôsledku porušuje jeho práva zaručené ústavou a dohovorom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07), čo umožňuje posudzovať ich namietané porušenie spoločne.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd opakovane vo svojej doterajšej judikatúre pripomína (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu

sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (IV. ÚS 77/02).

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ odôvodňoval prípustnosť dovolania, okrem iných, aj dôvodom ustanoveným v § 237 písm. d) OSP, pričom jeho argumentácia bola totožná s tou, ktorú sťažovateľ uvádza v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Sťažovateľ tvrdí, že v predmetnom konaní o určenie vlastníckeho práva existovala podľa jeho názoru prekážka *res iudicata*, ktorú predstavovalo uznesenie štátneho notárstva z 28. marca 1988.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. d) OSP najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

„Prekážka rozsúdenej veci (rei iudicatae) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutočných tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singularnej sukcesie. Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci v záhlaví tohto rozhodnutia uvedených účastníkov konania, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Toto žalovaný I/ ani netvrdil, poukazoval iba na rozhodnutie v rámci konania o dedičstve (rozhodnutie Štátneho notárstva v Považskej Bystrici z 28. marca 1988, sp. zn. D 586/1988). Uvedené rozhodnutie však nie je prekážkou rozsúdenej veci vo vzťahu k predmetu tohto súdneho konania. Dodatočné prejednanie dedičstva je nesorové konanie, tak ako aj konanie o dedičstve... rozhodnutie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. d/ O. s. p.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti po zistení, že vada konania podľa § 237 písm. d) OSP nebola najvyšším súdom zistená, najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v súlade s § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, odmietol. Z uvedených dôvodov (v procesne neprípustnom dovolaní) preto neboli splnené podmienky, aby sa najvyšší súd zaoberal rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Vychádzajúc predovšetkým z citovaných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovou dovolacou námietkou, ktorú sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom právne závery, ktoré k nej zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia sťažovateľa o existencii prekážky *res iudicata* nie je spôsobilá viesť k záveru o porušení ním označených práv garantovaných ústavou a dohovorom. Konanie vo veci novoobjaveného majetku poručiťoľa podľa § 175x OSP (v súčasnosti podľa § 211 Civilného mimosporového poriadku ide o dodatočné konanie o dedičstve) je konaním nesporným, a preto nemôže byť jeho predmetom rozhodovanie o sporných otázkach v konaní, napr. či niekto je alebo nie je dedičom alebo či určitá vec patrí alebo nepatrí do dedičstva po poručiťoľovi. Tie môžu byť predmetom prejednávania v sporovom konaní (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 3/2011 z 23. mája 2012).

Predmetom sporového konania vo veci určovacej žaloby o tom, či určitá hnutel'ná alebo nehnuteľná vec patrí do dedičstva po poručiťoľovi, je posúdenie, či poručiťoľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje na deň smrti poručiťoľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie všeobecného súdu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 154/2010 zo 16. decembra 2010).

Zo samotnej podstaty dodatočného konania o dedičstve vyplýva, že po právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve môže súd prejednať ako „novoobjavený“ len dosiaľ neprejednaný majetok (nepovažovaný v skoršom konaní o dedičstve za majetok poručiteľa). V konaní o dodatočnom prejednaní „novoobjaveného majetku“ nemá ísť ani o prehodnotenie skutkových alebo právnych záverov skoršieho konania o dedičstve, ani o nové, odlišné rozhodnutie o tom istom. Začatím konania o dodatočnom prejednaní dedičstva sa neobnovuje „dedičská vec“ ako taká. Všeobecný súd v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva zo skoršieho konania a jeho výsledkov vychádza a na jeho závery nadväzuje. Opätovnému prejednaniu tých istých nehnuteľností, ktoré už boli predmetom právoplatne skončeného konania o dedičstve, bráni prekážka veci právoplatne rozhodnutej (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 168/2014 z 26. mája 2015).

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že výrok 1 rozsudku okresného súdu z 18. marca 2010 potvrdený napadnutým rozsudkom krajského súdu určuje, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po [REDAKOVANÉ]. Nevyplýva z neho konkrétne usporiadanie majetkových vzťahov prípadných dedičov po [REDAKOVANÉ], keďže o týchto môže rozhodnúť všeobecný súd až v (ešte neskončenom) samotnom dedičskom konaní pri rešpektovaní právneho názoru, podľa ktorého opätovnému prejednaniu tých istých nehnuteľností, ktoré už boli predmetom právoplatne skončeného konania o dedičstve, bráni prekážka *res iudicata*.

Inak povedané, námietka *res iudicata* vo vzťahu k uzneseniu štátneho notárstva z 28. marca 1988 nemá v konaní o určenie, či predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi (resp. patrili do dedičstva ku dňu smrti poručiteľa), právnu relevanciu. To však nebráni tomu, aby sťažovateľ prekážku veci už rozhodnutej vzniesol v dedičskom konaní, predmetom ktorého je (bude) prejednanie dedičstva, do ktorého budú prípadne zahrnuté nehnuteľnosti, o ktorých už bolo v dedičskom konaní podľa jeho názoru právoplatne rozhodnuté, keďže dedičské konanie po poručiteľovi nie je ešte právoplatne skončené.

Záver najvyššieho súdu, podľa ktorého uznesenie štátneho notárstva z 28. marca 1988 nie je prekážkou rozsúdenej veci vo vzťahu k predmetu súdneho konania vedeného okresným súdom a krajským súdom (určenie, či určitá hnutelná alebo nehnuteľná vec patrí do dedičstva po poručiteľovi), je teda, vzhľadom na dosiaľ uvedené, ústavne akceptovateľný a udržateľný. Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru teda neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec tohto záveru ústavný súd považuje za vhodné zdôrazniť, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok (v súčasnosti Civilný sporový poriadok) výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

II.2 K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V súlade s čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru). To platí zvlášť vtedy, ak namietané dôvody porušenia hmotných práv sťažovateľa vyvodzujú z namietaného porušenia procesných práv (predovšetkým základného práva na súdnu ochranu), resp. v spojení s ich porušením.

Ak ústavný súd v časti II.1 tohto uznesenia dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpciu pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 13 a 14 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, sťažovateľ neuvádza nijakú argumentáciu, ktorá by odôvodňovala porušenie tohto základného práva. Netvrdí, že súdy o jeho veci rozhodovali neprimerane dlho bez možnosti verejnosti zúčastniť sa na prejednaní veci a bez jeho prítomnosti, a netvrdí ani, že by nemal možnosť vyjadriť sa k dôkazom vykonaným v konaní.

Podľa čl. 13 dohovoru každý koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

V súlade s čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Sťažnosť sťažovateľa neobsahuje žiadnu argumentáciu, prostredníctvom ktorej by sa odôvodňovalo namietané porušenie práv zaručených čl. 13 a čl. 14 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Z uvedeného dôvodu je zrejmé, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom označeným základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právami zaručenými čl. 13 a čl. 14 dohovoru niet nijakej príčinnej súvislosti, ktorá by mohla založiť dôvod na vyslovenie ich porušenia. Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie tejto sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej. Navyše, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky. Je totiž základnou povinnosťou každého sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Subjektívny názor sťažovateľa o porušení ním označených práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie. Táto časť sťažnosti sťažovateľa neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, t. j. podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 359/08), čo zakladá dôvod pre jej odmietnutie aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Na základe uvedeného ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, ako aj z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

II.4 K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že označený článok ústavy neobsahuje žiadne základné práva alebo slobody. O jeho prípadnom porušení by ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohol rozhodnúť len v spojení s porušením niektorého zo základných práv alebo slobôd. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že žiadne zo sťažovateľom označeného práva nemohlo byť porušené, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia označeného ustanovenia ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj

túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.5 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd najprv posudzoval, či táto časť sťažnosti nie je podaná oneskorene. Vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú v zásade až po rozhodnutí o dovolaní (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09). V takýchto prípadoch sa lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú (m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010). K takýmto okolnostiam patria predovšetkým také, pri ktorých sťažovateľ v zmysle platnej právnej úpravy zjavne nedisponuje oprávnením podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým podľa jeho tvrdenia mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, t. j. ak je dovolanie v konkrétnom prípade neprípustné. V takýchto prípadoch lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde začne plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktoré predchádzalo podaniu neprípustného dovolania (IV. ÚS 553/2012).

V posudzovanom prípade bolo podané dovolanie, pričom jeho podanie nebolo zjavne neprípustné, a preto ústavný súd vychádzal z toho, že nemôže túto časť sťažnosti považovať za podanú oneskorene.

Kľúčovou námietkou, prostredníctvom ktorej sťažovateľ spochybňuje výrok 1 rozsudku okresného súdu, ktorý bol ako vecne správny potvrdený napadnutým rozsudkom

krajského súdu, ktorým vo veci konajúce všeobecné súdy rozhodli vo veci určovacej žaloby o predmetných nehnuteľnostiach (súčasné parcely [REDACTED]) tak, že ich zaradili do dedičstva po [REDACTED] [REDACTED], pričom nebrali do úvahy skutočnosť, že predmetné nehnuteľnosti už boli uznesením štátneho notárstva z 28. marca 1988 „priznané sťažovateľovi do vlastníctva“. Podľa sťažovateľa krajský súd v napadnutom rozsudku nerešpektoval prekážky už právoplatne rozhodnutej veci.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že kľúčová námietka, podľa ktorej krajský súd neprihliadol na prekážku už právoplatne rozhodnutej veci (uznesenie štátneho notárstva z 28. marca 1988), ktorou sťažovateľ odôvodňuje porušenie základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, je v zásade totožná s kľúčovou námietkou, ktorú uplatnil vo svojom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu [sťažovateľ v ňom tvrdil, že krajský súd sa dopustil procesných pochybení v zmysle § 237 písm. d) OSP, pozn.], pričom najvyšší súd sa touto námietkou zaoberal a podľa názoru ústavného súdu sa s ňou aj ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal (k tomu pozri predovšetkým časť II.1 tohto uznesenia, pozn.) v rámci dovolacieho konania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že s námietkou sťažovateľa smerujúcou k vysloveniu porušenia základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu bol po sťažovateľom podanom dovolaní oprávnený a aj povinný sa zaoberať najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd (s poukazom na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018

